

Armottomalla arkistotyöllä hienoja tarinoita

**Olli Korjus: Kuusi kuolemaan-
tuomittua. Atena 2014. 461 s.
ISBN 9523000241.**

Olli Korjus on kirjoittanut rakenteeltaan ja näkökulmaltaan omaperäisen sisällissotakirjan. Keskiössä ei ole yksi paikkakunta, taistelu, terrorin juonne tai sosiaaliryhmä eikä syiden ja seurausten kokonaisuuskaan. Edes tasapuolisuuden tavoittelu ei muovaa aihetta. Korjus on ottanut päähenkilöiksi kuusi punaista, joita linkittää ainoastaan teloitus samana syyspäivänä Suomenlinnassa Kustaanmiekan valleilla.

Kukaan tutkija ei liene ennen kokeillut samaa. Uskon tietäväni miksi. Ennako-odotusten perusteella yritys on tuomittu turhaksi, isoksi vaivaksi.

Vuosi 1918 on ylivoimaisesti lähderikkaampi kuin kaikki suoma-

laisten aiemmat sodat. Kuuden pienehkön ihmisen elämä ja kuolema tarkoittavat silti armotonta arkistohaastetta. Lähdepulaan kivahtaminen on varsin todennäköistä. Löytyykö muuta kuin nimiä, päivämääriä ja tuomion pelkistettyjä perusteita valtiorikosoikeuden akteissa? Kuinka luoda kaikille kuudelle samastuttava hahmo ja jäljittää teloitusta selittävät vaiheet?

Yhdenkin jääminen persoonattomaksi särkisi idean, mutta Korjus vastaa haasteeseen. Lähteitä löytyy kuin löytyykin koko kuusikosta. Korjus jäljittää kaikenlaisia henkilöhistorian johtolankoja ja ottaa valtiopetosten ja murhien miljööt haltuun yksi kerrallaan. Eipä voi kuin kumartaa tinkimättömälle uurastukselle ja kekseliäisyydelle, jolla hän ratkoo alkujaan toivotoman oloisia arvoituksia.

Päähenkilöistä paljastuvat kaksi kovaotteista sotapäällikköä, osaton joutolainen, järjestöveteraani, nuori kapinallinen ja ”jumalaton kanttori”. Ehdottomasti laulun arvoisia ihmisiä jokainen!

Näistäkin aineksista voisi näprätä tunkkaisen tutkielman, jota kukaan ei tajua pienen yliopistopiirin ulkopuolella. Onneksi Korjus osaa paitsi tutkia myös kertoa. Hänen kielensä on sekä selkeää että juonikasta. Lukijaystävällisyyden perusedellytys täytyy kuuteen kertaan: kuolemaantuomittujen tarinoissa on alku, keskikohta ja loppu.

TEEMU KESKISARJA